

Vrienden van de Stadskern Zwolle

Nieuwsbrief voorjaar 2026

2026 – jaar van initiatieven

Het Han Prinsjaar ligt achter ons. We kunnen met plezier en tevredenheid terugkijken op het afgelopen jaar. Daarin hebben tal van activiteiten rondom Han Prins hun beslag gekregen, zoals de mooie serie in De Swollenaer, de tentoonstelling in de Stadkamer en de vernoeming en onthulling van het Han Prinsbordes.

Het jaar werd afgesloten met het bekend maken van de winnaar van de tekenwedstrijd 'Schets mee aan de Stadskern'. De winnaar Hans Hollegien heeft voor een panel deskundigen zijn plan toegelicht. Wij hebben als Vrienden uit de discussie inspiratie geput om extra kritisch te kijken naar de ontwikkelingen in het Broerenkwartier. Meer daarover leest u op pagina 9 e.v.

Prijswinnaar Hans Hollegien ontving uit handen van voorzitter Peter Kamphuis de door hem gekozen tekening van Han Prins. Op het beeldscherm is zijn 'Ontwerp Meerminneplein-Kleine Aa' te zien. U vindt de tekening ook op onze website.

De activiteiten van het afgelopen jaar hebben ons als vereniging zeer zichtbaar gemaakt. Het heeft geleid, met onze Stamtafels en excursies, tot een toename van ons ledenaantal. Met meer dan 370 leden vormen we met elkaar een gezonde levendige vereniging die steeds meer inwoners weet te betrekken bij het bewaken van het karakter van het stadshart.

Lees door →

← Omslagfoto: het Broerenkerkhof met de 'Xenoslocatie', anno 2026

Colofon

Redactie	Peter Goudswaard & Patrick Rijke
Teksten	Peter Goudswaard, Peter Kamphuis, Patrick Rijke
Foto's	Peter Goudswaard, Hans Hollegien, Peter Kamphuis, Johan Vlaskamp
Druk	Editoo B.V.
E mail	info@vriendenvandestadskernzwolle.nl
Website	vriendenvandestadskernzwolle.nl
Telefoon	06-49 118 233 (voicemail inspreken; wij bellen u terug)
Adres	Assendorperstraat 71B, 8012 DG Zwolle

Nieuws en uitnodigingen per e-mail

Onze vereniging organiseert steeds meer activiteiten voor u. Graag willen wij u daarom ook per e-mail kunnen bereiken. Dan kunnen wij u tussen de nieuwsbrieven door op de hoogte houden en uitnodigen voor ledenactiviteiten. Hebben wij geen mailadres van u? Geeft u dit dan alstublieft door aan info@vriendenvandestadskernzwolle.nl. Alvast bedankt!

Werkterrein

Het nieuwe jaar is het bestuur voortvarend van start gegaan. Op onze bestuursmiddag in januari hebben we nieuwe ontwikkelingen in kaart gebracht en ons bezonnen op ons werkterrein. De kaart laat zien wat wij als ons werkterrein zien. Zwolle groeit. Er zijn veel ontwikkelingen in de stad. Het is dan ook niet meer dan logisch dat wij ons niet laten beperken tot dat wat er binnen de stadsgrachten gebeurt.

Legenda:
Groen: Het gebied heeft voortdurend aandacht om de stedenbouwkundige en architectonische kwaliteit van de stadskern te bewaken. Er is sprake van veel ontwikkelingen die impact hebben op de stadskern.

Geel: Er is sprake van ontwikkelingen die mogelijk impact op de stadskern hebben.

Rood: Er is sprake van weinig tot geen ontwikkelingen die impact hebben op de stadskern. In het verleden zijn er ontwikkelingen geweest die zijn afgerond.

Contact met bestuurders, politiek en belangengroepen

Omdat veel ontwikkelingen gaan over mobiliteit, vergroening en verdichting en van grote invloed zijn hoe wij de stad beleven, hebben wij contact gezocht met een aantal belangengroepen. Met de Fietsersbond en de BBZ hadden we al contacten. Nu zijn daar kennis-makingsgesprekken met de Stadsgidsen, de Stichting Zwolle Groenstad en de Voetgangersvereniging aan toegevoegd.

De Stadsgidsen, die met elkaar bijna 1000 wandelingen per jaar uitvoeren, maken een inventarisatie van door hen gesignaleerde knelpunten en willen die met ons delen. Daarmee breiden wij 'onze ogen en oren' van wat er in de stad gebeurt, aanzienlijk uit. Ook willen de Stadsgidsen een bijdrage leveren aan onze Stamtafel van 10 maart as. Het thema is 'Kunst in de Openbare Ruimte'. We willen later een wandeling maken langs de besproken kunstwerken.

Met Zwolle Groenstad willen wij met meer gezag kunnen spreken over het belang van ons bomenbestand. De betekenis daarvan is voor het aanzicht van de stad essentieel en van grote betekenis, maar zeker ook voor het bestrijden van hittestress.

Met de Voetgangersvereniging gaat het contact over de *shared space*-gedachte. Kunnen verschillende verkeersdeelnemers gezamenlijk tot een oplossing komen om de openbare ruimte te gebruiken of moet het gereguleerd worden met verkeerslichten, trottoirs of gescheiden rijbanen?

Opbouw deskundigheid

Veel stedenbouwkundige vraagstukken vragen om expertise. Deskundigheid die het bestuur niet altijd in voldoende mate in huis heeft. Daarom hebben we een 'Denktank' opgericht die bestaat uit een stedenbouwkundige, twee architecten en een projectontwikkelaar. Wij kunnen van hun deskundigheid gebruik maken door hen te laten reflecteren op onze ideeën en in samenspraak ons laten adviseren.

Leden informeren

Als Vrienden willen graag onze leden meenemen in belangrijke stedenbouwkundige ontwikkelingen. Ontwikkelingen die overigens niet alleen in Zwolle spelen, maar zich voltrekt in tal van steden. Denk daarbij aan het toekomstbestendig maken van de stad, het bestrijden van hittestress en de omvang van wateroverlast. Uitbreiden van het woningbestand door verdichting en vergroenen. Hoe gaat dat samen? Kunnen we door functiemenging - wonen, werken, winkelen, recreëren, ontmoeten - de stad aantrekkelijk houden voor bewoners en bezoekers? Hoe we dat doen is bepalend voor de toekomst van onze stad.

Het is een hele uitdaging het karakter van Zwolle te behouden. Wij zijn daarom ingenomen met het feit dat onze stadsbouwmeester Sjoerd Feenstra een lezing wil houden over deze ontwikkelingen. In het najaar zal deze lezing in het kader van het Erfgoedplatform plaats vinden en gehouden worden in de Broerenkerk.

Gerard Dorgelo, mobiliteitsdeskundige bij de gemeente Zwolle, zal op onze Algemene Leden Vergadering 23 april spreken over de toekomst van mobiliteit en wat dat op termijn betekent voor de inrichting van onze stad (zie agenda pagina 5).

Excursie naar Utrecht

Op **21 april** vindt onze jaarlijkse excursie plaats. Dit jaar brengen we een bezoek aan Utrecht. Ons lid Dirk de Vries, die in Utrecht woont, neemt samen met Jeroen Thon de organisatie ter hand. Het belooft een interessante dag te worden met aandacht voor herbestemming, vergroening en mobiliteit.

Binnenkort ontvangen de leden een e-mail met uitnodiging en aanmeldingsinformatie.

Tot slot

Wij volgen met grote interesse de ontwikkelingen van de bijna voltooide herbestemming van het oude postsorteercentrum tot een volwaardig kantorencomplex (zie pagina 7). Daarnaast denken wij actief mee over de nieuwbouwplannen van het Fraterhuis (zie pagina 11).

Gesprekken zijn gepland om inzicht te krijgen in het programma van eisen. Onze stedenbouwkundige Peter Goudswaard is lid van 'de Vrienden van het Broerenkwartier' en houdt de vinger aan de pols.

Met al onze activiteiten willen we een bijdrage leveren aan het behoud van het karakter van het Zwolse Stadshart en wij verwachten dat onze leden ons daarbij helpen door mee te denken, praten en wandelen.

Jaarvergadering 23 april 2026

Op donderdag 23 april 2026 wordt de jaarlijkse algemene ledenvergadering van de Vrienden van Stadskern Zwolle gehouden in de Groote Sociëteit aan de Koestraat 8 in Zwolle. Let op, de vergadering begint al om **19.00 uur**.

We stellen het op prijs dat u zich aanmeldt voor de ledenvergadering door een mail te sturen naar info@vriendenvandestadskernzwolle.nl.

Agenda

1. Opening door de voorzitter
2. Verslag jaarvergadering 22 april 2025*
3. Jaaroverzicht 2025
4. Financiën
 - Verslag kascommissie 2025
 - Vaststelling jaarrekening 2025*
 - Samenstelling kascommissie 2026
 - Vaststelling van de begroting 2026*
5. Samenstelling bestuur
 - Volgens het rooster van aftreden is Peter Bloembergen aftredend en herbenoembaar
 - Tweede secretaris Jeroen Thon treedt af
 - Aspirant bestuurslid Toon van Beek wordt voorgedragen toe te treden tot het bestuur
6. Mededelingen van het bestuur
7. Rondvraag
8. Sluiting

**De stukken bij deze agendapunten vindt u (binnenkort) op de website.*

Lezing voor zowel de Vrienden als de leden van de Zwolse Historische Vereniging.

Na een korte pauze geven, rond 20.30 uur, Dick en Coleta Hogenkamp een korte historische fotopresentatie over verkeer in en om Zwolle. Gerrit Dorgelo, de verkeersdeskundige van de gemeente Zwolle, verzorgt aansluitend een lezing over **mobiliteit en verkeer in de toekomst**.

Introducees zijn van harte welkom om na afloop van de vergadering deze presentatie bij te wonen. Afsluiting en borrel om circa 21.30 uur.

Zaterdag 11 april: stadswandeling voor nieuwe leden

Voor al onze nieuwe leden organiseren wij een wandeling door het hart van Zwolle onder leiding van een ervaren stadsgids. Hieraan zijn voor u geen kosten verbonden.

De wandeling duurt ongeveer anderhalf uur. Het vertrekpunt is op het Han Prins-bordes voor het stadhuis aan het Grote Kerkplein (verzamelen bij het beeld van Adam). Als de Schepenzaal geopend is voor het publiek kan een bezoekje worden meegenomen tijdens of na afloop van de wandeling.

U kunt zich aanmelden voor de wandeling via onze website bij **Stadswandeling Zwolle**.

Het Singelpark: een brug naar het Kraanbolwerk?

Het Singelpark heeft gevolgen voor de looproute van Rodetorenplein naar Kraanbolwerk. De gedachte van de gemeente is een brug toe te voegen over de Thorbeckegracht. Hoewel deze 10 jaar eerder wel was getekend, is dit onderdeel verdwenen bij de realisatie van de nieuwe woonbuurt Kraanbolwerk. De redenering was dat de buurtbewoners een wat rustig woonmilieu werd gegund. Nu is deze verbinding weer terug op de tekening.

De Vrienden van de Stadskern zijn hier niet direct voorstander van omdat het zichtbeeld over het water wordt aangetast. Ook voor de scheepvaart is het een extra belemmering. Voor een mooie wandeling langs de gracht is dit (toch wel erg) kostbare element naar ons idee overbodig. Als mensen door het woonbuurtje willen wandelen kan dat in de huidige situatie beslist goed, het heeft het een gevoel van dwalen en biedt verrassende doorkijkjes. Voor een wandeling langs de gracht kan men even goed wat meanderen door het Kraanbolwerk en dan via de Vispoortenbrug en de Buitenkant naar het Rodetorenplein en verder langs de gracht.

In zijn algemeenheid juichen de Vrienden overigens het idee van het Singelpark van harte toe. In dit verband is de gemeente namelijk ook bezig het verkeerssysteem aan te pakken: de 'buitenring' wordt de 'binnenring', zodat er straks minder auto's langs de gracht rijden en de kwaliteit van het singelgebied langs de stadskern omhoog gaat. Hard nodig om het ideaal te realiseren van een complete rondwandeling zowel aan de binnenzijde als aan de buitenzijde van de gracht.

Citypost 3 – massa en geleiding

Het ontwerpproces voor de laatste fase van ‘Citypost’ – het voormalige postsorteercentrum – loopt al tien jaar en wordt zorgvuldig begeleid door het zogeheten gemeentelijk Q-team voor kwaliteitsbewaking. Toch is het laatste woord er nog niet over gezegd.

In de startnotitie uit november 2024 voor het ontwerp van het derde deel, op de hoek van de Veerallee en de Westerstraat, werd een gelede hoofdvorm gevraagd. Inmiddels is gebleken dat dit door de architect en ontwikkelaar anders is opgevat. Door juist een compacte opzet te kiezen, legde de architect ons uit, zelfs met een atrium, kan de totale hoogte zakken, wat voor de omgeving voordelen biedt. Voor uw beeld: de hoogte is dus aanzienlijk minder dan die van de tweede fase, die net gerenoveerd is.

De getoonde massastudie (foto) blijft wel uitgangspunt, mede omdat er zo in het gebouw - met binnenhof - de beste verdeling van kantoorunits ontstaat. In onze ogen is het jammer dat deze binnenhof niet direct zichtbaar is vanaf de straat.

De primaire oriëntatie is op de Westerlaan en de Willemskade. Hier komt de centrale entree. Doordat de hal een roltrap krijgt in een vide-achtige ruimte met - dankzij de binnenhof - indirect licht van achter en van boven, krijgt het gebouw vanaf de straat toch een uitnodigende verschijning. Een en ander is overigens afhankelijk van de detailuitwerking, vooral van de gevels, die nog niet bekend is.

Dat hopen we dan te weten te komen bij de vervolgspraak die ontwikkelaar DC vastgoed met ons en de stedenbouwkundigen van de gemeente zal maken.

Waar blijft de Pluim?

Wie afgelopen jaren is meegelopen tijdens de Pluimwandeling begrijpt dat deze activiteit beter in het voorjaar kan worden gepland, voor een grotere kans op goed weer. Omdat we eind 2025 al een tekenwedstrijd organiseerden was dit het handigste moment om de verkiezing voor de volgende Pluim een paar maanden 'op te schuiven'.

Het zal dit jaar ook een fietstocht worden, omdat de projecten op de *longlist* nogal ver uiteen liggen (zie de *sneak preview* hieronder). We houden die fietstocht met geïnteresseerde leden in de loop van mei.

De uitreiking van de Pluim zal na de verkiezing in juni, waaraan weer iedereen mee kan doen, als het mogelijk is nog voor de zomervakantie plaatsvinden.

Heeft u kandidaten voor de Pluimverkiezing op het oog die niet op de foto's hieronder staan? Geeft u die dan door aan het bestuur via info@vriendenvandestadskernzwolle.nl.

Boeiend gesprek toekomst Broerenkwartier bij prijsuitreiking Han Prins-tekenwedstrijd

Vrijdag 16 januari kreeg Hans Hollegien uit handen van voorzitter Peter Kamphuis een tekening van Han Prins als prijs voor zijn inzending aan de tekenwedstijd Schets mee aan de Stadskern! Zijn prijswinnend 'Ontwerp Meerminneplein-Kleine Aa' gaf aanleiding tot een boeiend inhoudelijk gesprek over de karakteristieken van het Broerenkwartier en de betekenis daarvan voor de plannen voor het gebied die in de maak zijn.

De prijsuitreiking werd omlijst door een panelgesprek tussen tekenaar Hans Hollegien, erfgoeddeskundige Dirk J. de Vries, gemeentelijk stedenbouwkundige Han Goodijk en ons bestuurslid Peter Goudswaard.

← Hans Hollegien, Ontwerp Meerminneplein-Kleine Aa. Dit is de 'ge-optimaliseerde' versie; op de website staat de oorspronkelijke tekening die Hollegien inzond voor de wedstrijd Schets mee aan de Stadskern! (zie ook pag. 2).

Ziel van de stad

In zijn inleiding op de bijeenkomst prees voorzitter en gespreksleider Peter Kamphuis allereerst de prijswinnaar om zijn lef om iets in te sturen waarmee je in de voetsporen van Han Prins treedt.

Ter introductie op het gesprek haalde hij stadsonderzoeker en filosoof Henri Lefebvre aan die in de jaren '60 van de vorige eeuw het onderscheid tussen *ville* en *cité* scherp stelde: het gaat niet alleen om de bebouwde omgeving (*ville*), maar veeleer om de menselijke activiteiten die er plaatsvinden, het sociale en politieke leven (*cité*).

In het panelgesprek dat volgde draaide het om de 'ziel van de stad' en het Broerenkwartier in het bijzonder. Het belang van de historie voor de ziel van het gebied stond daarbij buiten kijf. Peter Goudswaard benadrukte met name de intimiteit van de Zwolse binnenstad.

Sfeer

Hans Hollegien lichtte de verschillende elementen uit zijn tekening toe. Het Broerenkwartier is 'het meest gehavende kwadrant van de binnenstad' door de kaalslag in de jaren '60-'70 van de vorige eeuw. Aan zijn ontwerp tekening ligt de sfeer ten grondslag die hoort bij een oude binnenstad: meanderend straatpatroon, afwisselende gevels en een pleintje om uit te rusten van je stadswandeling (het groen is in tijden van klimaatverandering ook broodnodig in een versteende stedelijke omgeving). Verder wees Hollegien op kenmerkende elementen in zijn ontwerp als het 'dakenlandschap', de 'kloostermuren' en het visueel markeren van de loop van de Kleine Aa.

Overigens heeft hij in de tussentijd een nieuwe variant getekend waarin wat hogere bebouwing de financiële haalbaarheid van het plan vergroot.

Kleinschaligheid

Dirk de Vries besprak de voorgeschiedenis van het Broerenkwartier van de hand van drie majeure ingrepen. In de 15de eeuw, toen het gebied nog buiten de stadsmuur langs de Kleine Aa lag, kwam er zonder medeweten van het stadsbestuur het Dominicanenklooster. Voor het bestuur heel lastig vanwege de verdediging van de stad, de Dominicanen stonden aan de Spaanse kant.

Vanaf de 17de eeuw begon de verstedelijking en kwam er in het gebied particuliere bebouwing van aanvankelijk zeven huisjes, na 1800 werden dat er veel meer en de 20ste eeuw voegde industrie toe aan het woonwijkje, dat steeds meer verloederde en een 'gribus' werd, waar de jonge Dirk van zijn ouders niet heen mocht.

In de jaren '60 ging vrijwel alles tegen de grond. Bij de nieuwbouw had men weinig respect voor de kleinschalige 'korrel' die in de loop van de tijd was ontstaan.

De Vries poneerde tot slot de stelling dat verdeeld privaat bezit een garantie is voor behoud van de kleinschaligheid van het gebied.

Ritme

Han Goodijk schetste als stedenbouwkundige hét grote probleem voor dit deel van de binnenstad: het stedelijke 'ritme' is helemaal verstoord geraakt.

De loop van Bitterstraat is door de komst van V&D verdwenen, de rijen panden aan het water van de Aa zijn vervangen door gesloten wanden en ook het Eiland is eigenlijk te projectmatig, net niet passend in het ritme dat het gebied kenmerkte. Zoiets is heel lastig te herstellen. De reuring van een woonbuurt is weg, warenhuizen zijn 's avonds dicht, er ontstaan plekken waar jongeren gaan 'hangen'.

Om de levendigheid terug te brengen zou je verschillende functies moeten mengen.

Waanders heeft een geweldige impuls gegeven, de komst van het filmhuis zou het gebied verder kunnen helpen.

De grote opgave daarbij is om de grootschaligheid van het winkelcentrum te combineren met nieuwe kleinschalige woningen rond de Vispoortenplas, zoals op de tekening van Hans Hollegien.

Filmhuis

Ook bestuurslid Peter Goudswaard bepleitte functiemenging in het Broerenkwartier: een filmhuis met publieksruimte eronder in combinatie met andere functies, naar het voorbeeld van Forum in Groningen of Vredenburg in Utrecht, en meer woonhuizen naast de Vispoortenplas.

De Vrienden hebben wel zorgen om de hoogte en massa van wat er in plaats van het huidige 'Xenos-gebouw' zou komen. In dat verband wees Goudswaard op de getrapte hoogten van de huidige bebouwing. Het gebouw mogen we tegenwoordig lelijk vinden, schaal en hoogte zijn voorbeeldig voor deze zone tussen Broerenkerkplein en Vispoortenplas. Vanuit het publiek werd erop gewezen dat een stapeling van functies wel eens lastig te combineren zou kunnen zijn met kleinschaligheid. Ook werd de recent gemelde verhuisplannen van het ArtEZ-conservatorium als een nieuwe bedreiging gezien om de ziel in dit gebied terug te brengen.

Aan het eind van de bijeenkomst, waarvoor ANNO gastvrij onderdak bood, kreeg Hans Hollegien een afdruk van de door hem gekozen tekening van Han Prins uitgereikt: het *Plan tot integratie van het nieuwe stadhuis in de historische omgeving* uit 1973. Het bestuur van de Vrienden maakte van de gelegenheid gebruik om ook enkele andere gasten zo'n reproductie te overhandigen als dank voor de gewaardeerde bijdrage die zij in 2025 hebben geleverd aan onze activiteiten rond het werk van Han Prins (1925-1987). Daarmee is officieel een einde gekomen aan het 'Han Prins-jaar 2025'.

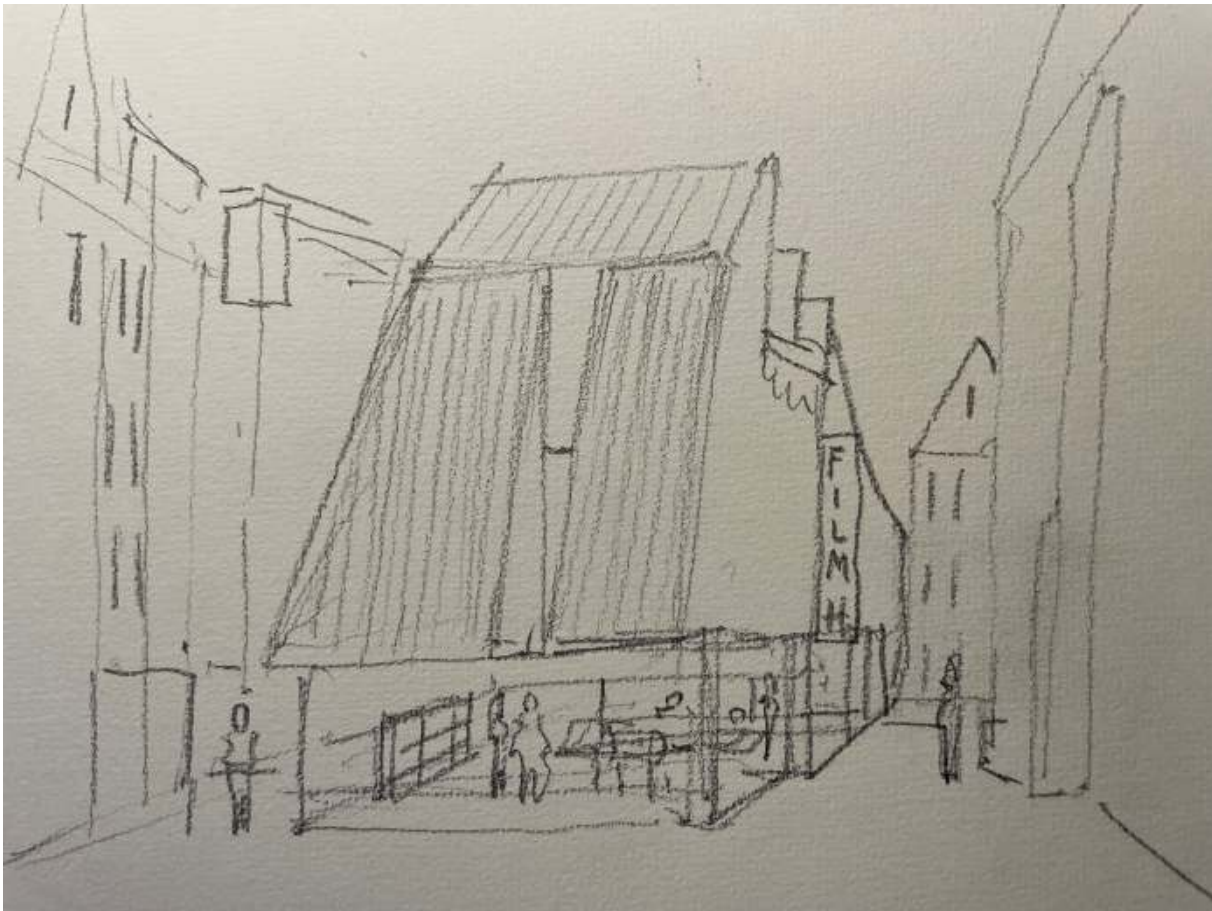
Paviljoenmodel voor het filmtheater

Om te onderzoeken of er een combinatie kan komen van een groot formaat filmhuis in een door ons gewenste kleinschalige omgeving met een mix van functies hebben we zelf ook onderzoek gedaan. Dit heeft vooralsnog iets opgeleverd in de geest van een 'combinatiegebouw' zoals er elders wel zijn gerealiseerd. Uitgangspunt is een 'paviljoenmodel', dat de stedenbouwkundige van Zwolle ons heeft aangereikt als gewenste beeldvorm.

Wij vinden dat dit gekoppeld moet worden aan een andere functie zoals een tentoonstellingsgebouw, een buurthuis en/of horeca. Ook willen wij dat er grondgebonden woningen in het gebied komen. Dit laatste zou kunnen door op de plek van het huidige buitenterras woningen te realiseren en voor het terras een plek boven op het filmhuis te kiezen. Het filmhuis dient in onze ogen zoveel mogelijk open te zijn naar het Broerenkerkplein, zodat de belevingswaarde van het voormalige kerkhof weer omhoog gaat. Door gevels schuin te plaatsen en ook qua dak te kiezen voor een contour met sierlijke lijnen kan iets als een paviljoen ingepast worden in de groene historische ruimte. Als er horeca- en tentoonstellingsruimten onder de filmzalen komen ontstaat er een levendige gevel die op de omgeving is gericht. Schuin geplaatste gevels zoals het Forum in Groningen beperken het massieve gevoel. Dat voorkomt ook dat de opgetopte appartementen aan de Weeshuispassage te weinig licht krijgen.

Als de Spiegelstraat wordt doorgetrokken, ontstaat een mooie zichtlijn, wat een wens is op het stadhuis. Daarbij kan worden gedacht aan een onderdoorgang voor het filmhuis, waar de entree een plek kan krijgen. Hiermee komt er ook een korte looproute via de Spiegelstraat naar de fietsenstalling in *Next*.

Filmtheater in het Broerenkwartier

↑ Impressie Peter A. Goudswaard bij de artikelen over het Broerenkwartier (pag. 10) en het filmhuis (pag. 11).

Het gebouw waar Xenos en Kruidvat zitten mogen we tegenwoordig lelijk vinden, met zijn getrapte hoogten past het qua schaal prima in deze zone tussen Broerenkerkplein en Vispoortenplas. In deze schets voor een nieuw filmtheater loopt de bouwhoogte van ± 8 meter bij het Meerminneplein, met één filmzaal boven de entree, op tot ± 15 meter bij Achter de Broeren (daar kunnen dan twee gestapelde filmzalen boven de publieksruimte komen). De gevel is zo veel mogelijk open en schuin, om het gevoel van massaliteit te verkleinen.

Vereniging Vrienden van de Stadskern Zwolle

Bestuur

Peter Kamphuis	voorzitter
Patrick Rijke	vicevoorzitter
Peter Bloembergen	penningmeester
Vanessa Knaapen	penningmeester
Johan Vlaskamp	secretaris
Jeroen Thon	secretaris
Toon van Beek	aspirant bestuurslid
Peter Goudswaard	stedenbouwkundige

<i>Adviseur</i>	Raymond Salet
<i>Erelid</i>	Ronald van den Berg

<i>(Retour)adres</i> Assendorperstraat 71 B 8012 DG Zwolle
--